

XIV. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1940 oli seuraava:

Tammikuun 17 p:nä pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto valitsi oikeusaputoimiston johtokuntaan v:ksi 1940 seuraavat jäsenet: asianajaja N. Arosen, lakitieteenkandidaatti G. Norrménin, oikeusneuvosmies G. Nyberghin, toimittaja A. Sumun ja varatuomari E. Tulenheimon. Näistä johtokunta valitsi puheenjohtajaksi oikeusneuvosmies Nyberghin ja varapuheenjohtajaksi asianajaja Arosen. Jäsen Norrménin kuoltua valtuusto valitsi hänen tilalleen varatuomari R. Nybomin. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja J. Helo.

Johtokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joissa käsiteltiin pääasiallisesti jnoksevia asioita

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa varatuomari Y. Hämesalo. Toimistoapulaisena oli lakitieteenylioppilas S. Lindegrén, joka nautti sairauslomaa tammikuun 1 p:stä 15 p:ään ja palkatonta virkalomaa viimeksi mainitusta päivästä heinäkuun 15 p:ään sijaisenaan lakitieteenylioppilas S. Salomaa. Kesälomasijaisina toimistossa olivat varatuomari H. Miilumäki ja ylioppilas S. Salomaa.

Toimiston menosääntö nousi kertomusvuonna 223,987 mk:aan oltuaan edellisenä vuonna 219,795 mk. Lisämäärärahaa saatiin 1,057: 80 mk.

Oikeusaputoimisto sai vuoden aikana entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt). Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien oikeusaputoimistojen kanssa.

Muuten oikeusaputoimiston toiminta jatkui entiseen tapaan. Alkupuolella vuotta jatkunut sota vaikutti vuoden alussa jossain määrin toimiston toimintaan. Asiakkaiden ja asioiden luku oli sota-aikana normaalia vähäisempi ja etenkin sotilasavustusasiat vähenivät siirryttäessä palkkausjärjestelmään. Avioeroasiat osoittivat vähäistä nousua. Jäljempänä seuraavat numerotiedot valaisevat tarkemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 11,609, edellisenä vuonna 12,369, v. 1938 11,944 ja v. 1937 11,823.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

	Vastaanotto-päiviä			Käyntejä päivää kohden				Vastaanotto-päiviä			Käyntejä päivää kohden		
Tammikuu	25	568	22.7	Heinäkuu	27	1,329	49.2						
Helmikuu	25	551	22.0	Elokuu	27	1,337	49.5						
Maaliskuu	23	600	26.1	Syyskuu	25	1,104	44.2						
Huhtikuu	26	926	35.6	Lokakuu	27	1,004	37.2						
Toukokuu	25	1,093	43.7	Marraskuu	26	1,217	46.8						
Kesäkuu	24	1,051	43.8	Joulukuu	23	829	36.0						
				Yhteensä	303	11,609	38.8						

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 38.8, niiden oltua edellisenä vuonna 41.4 ja v. 1938 39.7.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 99 ja pienin 4.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin y. m. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,656, joista 1,631 oli kertomusvuonna tulleita ja 25 edellisenä vuonna ratkaisematta jääneitä. Kirjallisia toimituksia oli 1,943, niistä hakemuskirjoja 1,034.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyi-vät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Ajomiehiä	5	—	5	Kylmänruoanlait-			
Asentajia	27	—	27	tajia	—	1	1
Asiapoikia	3	—	3	Kylvettäjiä	—	1	1
Asiatyttöjä	—	2	2	Leipureita	6	3	9
Autonkuljettajia ..	28	—	28	Levyseppiä	7	—	7
Edustajia	5	4	9	Liikeapulaisia	6	25	31
Filosofiantohto-				Lii kemiehiä	3	—	3
reita	1	—	1	Lämmittäjiä	4	—	4
Hierojia	—	5	5	Maalareita	25	—	25
Kalastajia	1	—	1	Merimiehiä	4	—	4
Kauppiaita	1	1	2	Metallityönteki-			
Keittäjiä	—	23	23	jöitä	15	—	15
Kemigraafeja	1	—	1	Modisteja	—	5	5
Kelloseppiä	1	—	1	Musiikereita	4	—	4
Kirjapainotyönte-				Muurareita	7	—	7
kijöitä	2	4	6	Naimisissa olevia			
Kirjaltajia	2	—	2	naisia ja leskiä ..	—	720	720
Kirjeenkantajia ...	1	—	1	Neitejä	—	14	14
Kirvesmiehiä	20	—	20	Ompelijoita	—	49	49
Kivityöntekijöitä ..	13	—	13	Opettajia	—	2	2
Koneenkäyttäjiä ..	5	—	5	Palvelijoita	—	72	72
Konttoristeja	2	5	7	Partureita	—	7	7
Koululaisia	—	1	1	Poliisikonstaape-			
Kulkukauppiaita ..	24	2	26	leita	2	—	2
Kutojia	—	5	5	Putkityöntekijöitä	6	—	6

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Puuseppiä	15	—	15	Tarjoilijoita	—	14	14
Puutarhureita	1	—	1	Tehdastyönteki-			
Radiomekaniikkoja	1	—	1	jöitä	4	26	30
Raitiotievaunun-				Torikauppiaita	—	4	4
kuljettajia	2	—	2	Turkkureita	1	—	1
Raitiotievaunun-				Työnjohtajia	3	—	3
rahastajia	—	1	1	Työntekijöitä			
Rakennusmesta-				(edellä mainit-			
reita	1	—	1	semattomia)	157	48	205
Rautatieläisiä	4	—	4	Vaakamestareita ..	1	—	1
Ravintola-apulaisia	—	32	32	Vaatureita	4	—	4
Sanomalehden-				Vahtimestareita ...	7	—	7
myyjiä	—	5	5	Valokuvaajia	2	—	2
Sementtityönteki-				Varastoapulaisia ..	18	4	22
jöitä	11	—	11	Vartijoita	9	—	9
Siivoojia	—	35	35	Verhoilijoita	4	—	4
Silittäjiä	—	7	7	Viilaaajia	15	—	15
Suutareita	8	—	8	Viinureita	3	—	3
Talonmiehiä	12	1	13				
				Yhteensä	514	1,128	1,642

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	Testamenttioikeuteen kuuluvia	
vuokrariitoja	asioita	9
työ- ja palkkariitoja	Yleisiä veroja koskevia asioita	95
muuta velkomisjuttuja	Holhousasioita	7
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	Tiedusteluita, hakemuksia, va-	
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	lituksia y.m.	287
avioiriitoja	Vähäpätöisiä rikosasioita	2
avioeroja	Toimeksiantoja	13
perheen elatusasioita	Sotilasavustuksia	332
kuolleeksi julistamisia	Tapaturma-asioita	22
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	Yhteensä	1,656

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuuksi ja kirjoista poistetuiksi 1,604 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	535	Juttuja, joissa toimisto otti	
Oikeudenkäynnillä ratkaistu ..	154	haasteen, mutta ei ajanut	
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	66	loppuun	43
Annettu eri viranomaisille	806	Yhteensä	1,604

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 806 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	30	Sisäasiainministeriö	1
Valtioneuvosto	18	Kulkulaitosten ja yleisten töi-	
Valtiovarainministeriö	5	den ministeriö	1

Puolustusministeriö	15	Tampereen kaupungin raas-	
Sosiaaliministeriö	2	tuvanoikeus	1
Kansanhuoltoministeriö	1	Tampereen kaupungin tulo- ja	
Korkein oikeus	4	omaisuusverolautakunta	1
Korkein hallinto-oikeus	82	Munkkiniemen kunnallislauta-	
Turun hovioikeus	9	kunta	1
Valtiokonttori	1	Helsingin maalaiskunnan kun-	
Posti- ja lennätinhallitus	1	nanvaltuusto	2
Rautatiehallitus	1	Lapinjärven kunnallislauta-	
Eduskunnan kansliatoimikunta	1	kunta	1
Vakuutusneuvosto	18	Sotkamon huoltolautakunta ...	1
Valtion tapaturmatoimisto	3	Lohjan poliisilaitos	1
Uudenmaan läänin maaherra ...	287	Uudenmaan kansanhuoltopiir-	
Hämeen läänin maaherra	2	in piiritoimisto	2
Vaasan läänin maaherra	2	Helsingin tuomiokunnan tuo-	
Kuopion läänin maaherra	1	mari	2
Oulun läänin maaherra	2	Kajaanin tuomiokunnan tuo-	
Tampereen tuomiokapituli	1	mari	1
Helsingin kaupungin:		Maskun tuomiokunnan tuomari	1
kaupunginhallitus	172	Tammelan tuomiokunnan tuo-	
tutkijalautakunta	38	mari	1
maistraatti	33	Tuusulan tuomiokunnan tuo-	
ensimmäinen kaupunginvouti	10	mari	1
raastuvanoikeus	20	Helsingin kihlakunnan kruu-	
poliisilaitos	2	nunvouti	1
holhouslautakunta	2	Kemin kihlakunnan kruunun-	
huoltolautakunta	8	vouti	1
lastensuojelulautakunta	1	Iitin kihlakunnanoikeus	1
kiinteistölautakunta	9	Kutsuntalaitoksen keskuslauta-	
Turun kaupungin raastuvanoi-		kunta	1
keus	1	Turun laivastoaseman esikunta	1
		Rajavartioston esikunta	1

Yhteensä 806

Se seikka, että 66 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kun edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 43 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 228 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 154 asiaa, joista 149 voitettiin ja 5 hävitettiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 265 kertaa 133 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa melkein joka toinen päivä.